

[K. B. Andersen.]

nelsesmæssige problemer var meget stedmoderligt behandlet i ministerens redegørelse, har jo gang på gang i de senere år peget på mangler i deres faglige grunduddannelser. Jeg erindrer engang, da ganske mange gjorde det uden for denne sal; det var såmænd ikke særlig stilfærdigt, og det tror jeg heller ikke det skulle være. Lærlingene pegede bl. a. på, at der manglede plan for oplæring på værksted. De pegede på, at der manglede koordination mellem det, de lærte på skolerne, og det, de lærte på arbejdspladsen. De pegede på, at deres uddannelse var for specialiseret og „båsed“ for tidligt. De pegede på, at der manglede almene indslag i tilstrækkeligt omfang som f. eks. samfundsorientering og sprog. De pegede på, at læretiden i mange tilfælde var for lang i forhold til udbyttet, og de samlede deres kritik i, at der måtte gennemføres reformer, der betød, at alene uddannelsesmæssige synspunkter blev lagt til grund for de fremtidige faglige grunduddannelser, og at der blev bedre koordinering mellem de faglige grunduddannelser og andre uddannelser på samme alderstrin.

Den tidligere regering delte disse kritiske synspunkter og nedsatte derfor det udvalg, der nu er i gang med forsøgsplaner. Ministeren nævnte de forsøg, der på baggrund af udvalgets arbejde er startet i jernet. Jeg kan kun være tilfreds med, at ministeren bebudede flere forsøg — det er bl. a. det meget vigtige og centrale bygge- og anlægsområde, det drejer sig om — og med ministerens forståelse for sammenhængen mellem uddannelserne for hele denne gruppe. Men reformer af de faglige grunduddannelser efter disse linjer vil komme til at koste penge, bl. a. fordi en del af de udgifter, der hidtil har været båret af mestrene, under det nye uddannelsessystem må påhvile det offentlige. Jeg savnede i ministerens oplæg en mere vidtgående omtale af planerne på dette meget vigtige område.

Uenigheden med ministeren gælder ikke mindst udtalelserne om enhedsskolen. Ministeren understregede ganske rigtigt, at en enhedsskole er en af vejene til at nedbryde den klassiske forskel mellem et almindende og et erhvervsbetonet undervisningsforløb. Men så må man spørge: hvorfor har denne regering og denne undervisningsmini-

ster så tilføjet enhedsskoletanken så afgørende slag, som tilfældet er?

Ministeren taler hele tiden om en 9-årig grundskole, og den var også hovedpunktet i principbeslutningen i foråret om udvidelsen af undervisningspligten. Men vi kan ikke få en enhedsskole, hvis den ikke er 10-årig. Så længe vi har en 10-årig realafdeling, vil en 9-årig grundskole betyde en opretholdelse af sorteringen af eleverne; det siger sig selv. Vi stillede fra socialdemokratisk side i sidste samling forslag om at muliggøre forsøg med en 10-årig enhedsskole, sådan at vi kunne indvinde nogle erfaringer med hensyn til denne skoleform. Ministeren og regeringspartierne afviste dette forslag. Det førte dog til øgede muligheder for samlæsning for folkeskolens ældste trin, men det blev udtrykkeligt bemærket, at grunden til, at man ikke kunne gå videre, var ønsket om at opretholde realafdelingen i dens hidtidige form. Der skete faktisk noget skolepolitisk meget alvorligt ved den lejlighed. Medens vi i de senere år har bevæget os henimod en 10-årig enhedsskole og væk fra en skole, der forsøgte sig med en deling i de øverste klasser, en deling, der er pædagogisk særdeles tvivlsom og socialt uheldig, betød sidste samlings tilbagegang til den 9-årige grundskole, at skillelinjen mellem realafdelingen og 8.-10. klasserne blev trukket hårdere op igen. Hvis jeg må sige det på den måde: det, der skete, var et brud på Jørgen Jørgensens linje, på Helveg Petersens linje og — i al beskedenhed — på den linje, jeg forsøgte at følge, medens jeg havde ansvaret for undervisningsministeriet.

Ministeren afviser også på forhånd enhver drøftelse af et 12-årigt uddannelsesforløb, der kan sikre alle unge en solid uddannelsesmæssig baggrund, som om en længere grundlæggende uddannelse ikke er den mest effektive måde at stille de mere teoretiske og de mere praktiske uddannelser lige på. Gymnasiaster får i dag en 12-årig uddannelse, lærlinge får i dag en 12-årig uddannelse, selv om deres uddannelse altså som allerede sagt trænger til at reformeres — det gør gymnasiasternes i øvrigt også. Men der er en stor gruppe, der efter ministerens uddannelsespolitiske planer vil blive ladet i stikken i et samfund, hvor en god grundlæggende uddannelse er mere betydningsfuld for den enkeltes frie muligheder end